

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Naša vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 K, pol leta 2 K in za četrti leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katal-Makovega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Eosamezni list stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5, v spregledu naročnine, inserate in reklamacije, cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije, za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije se poštno proste.

Današnja številka obsega 10 strani.

Hrvatsko-slovenska vzajemnost.

Ljubljana, 20. oktobra 1912.

Na jugu se gode velike reči. Bolgari, Srbi in Črnogorci so se zvezali, da osvobodijo svoje brate izpod turškega naroda. Mi spremljamo njihov boj z najboljimi željami.

Istočasno so se našla bratska srca Slovencev in Hrvatov, ki živijo in hočejo živeti pod habsburškim orlom, da se skupno branijo proti svojim narodnim sovražnikom in si tako izboljšajo svoje stanje v okviru avstro-ogrške monarhije. Slovenci in Hrvati smo bratje po veri, po krvi in po jeziku. Marsikatero dobo, žalostno in veselo, smo preživeli skupaj v zgodovini, in tudi v novjšem času je naša usoda ena in ista. Narodni nasprotniki se z vedno večjo silo zaganjajo v nas ter spravljajo v nevarnost naš narodni obstoj. Slovenci in Hrvati čutimo vedno silnejše navale drznih tujcev na našo zemljo in naš jezik. Sila kola lomi. Čez meje, ki ločijo Slovence in Hrvate, smo si podali roke k skupni obrambi.

V nedeljo, dne 20. oktobra, je bil v Ljubljani zgodovinski dan, ko so si naši in hrvaški narodni zastopniki ter zaupniki podali roke v zvezo za skupno delo, za skupni blagor, za skupno srečo. Iz Hrvatske, Slavonije, Bosne, Hercegovine, Dalmacije, Istre, Goriske, Kranjske, Štajerske in Koroške so se zbrali naši voditelji, da se slovesno pred celim svetom izjavijo za hrvaško-slovensko vzajemnost v vseh dobrih in hudih časih. Ne škilimo preko mej naše države, ljubimo svojo vladarsko hišo, ostati hočemo zvesti avstro-ogrski državi, toda prosti hočemo biti, sami gospodarji na lastnih tleh, tlačiti se ne damo več. Naš narodni ponos se dviga in s tem naš odpor proti pritisku tujih narodov.

V svečano okinčani dvorani hotela Union se je odigral ta veličasten dogodek, ki v novejši zgodovini Slovencev in Hrvatov nima para. Slovenski in hrvaški poslanci ter člani vodstva strank so prihajali v resnem razpoloženju, zavedajoč se velevažnega dogodka. Iz Štajerske so se udeležili zboru: dr. Benkovič, Brenčič, dr. Hohnjec, dr. Jankovič, dr. Korošec, Novak, Ozmek, Pišek, Roškar, Terglav, dr. Verstovšek in Vrečko.

Zborovanje je otvoril dr. Susteršič, ki je med velikim navdušenjem pozdravil zbrane hrvaške in slovenske može-odličnjake. Nato je bil izvoljen za predsednika zborovanja dr. Mile Starčević, bivši poslanec v razpuščenem hrvaškem deželnem zboru, za podpredsednika koroški poslanec Grafenauer, za zapisničarja bivši poslanec hrvaškega deželnega zbora Cezar Akačić in dr. Brejc iz Celovca. Dr. Starčević se je zahvalil za izkazano mu čast in je povdarjal, da je misel združenja vodila že naše prve pračede v 8. stoletju in da je potem ta misel vedno krepko živela do današnje dobe. Glavni govor v imenu Hrvatov je imel za tem bivši poslanec hrvaškega deželnega zbora, Stjepan Zagorac. Naglašal je: Današnji dan je zgodovinskega pomena za bodočnost slovanskega juga v habsburški monarhiji, v prvi vrsti za bodočnost Hrvatov in Slovencev, ki so se danes združili. Temelji za to združitev so bili stavljeni večkrat v zgodovini, tako n. pr. pred 200 leti leta 1712, ko so velikaši iz hrvaških in slovenskih dežel v Zagrebu sklenili, da pripoznajo za kralja na Hrvaškem samo onega člana habsburške rodovine, ki bo vladal tudi na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. Pred 100 leti je pa cesar Napoleon združil Hrvate in Slovence skupaj v tako zvano ilirsko kraljevino, ker je uvidel, da spadata ta dva rodova skupaj po krvi, zgodovini, zemljepisni legi in z ozirom na njih gospodarski razvoj. Kaj hočemo s to združitvijo? Hočemo, da živimo življenje, dostojno in vredno naroda z našo zgodovino in našega pomena. Nikogar nečemo ovirati v njegovem napredku, ampak zahtevamo, da se nam pripusti, da se razvijamo na svojem in s svojim. Mi nečemo nič drugega, kakor ustavnim potom doseči zakone, ki so v skladu z večnimi in nepremakljivimi načeli pravice. Mi hočemo zakone, ki bodo izvor blagostanja za vse narode v monarhiji in ne samo za nekatere. Zakaj bi ne mogla biti v naši državi srečna in zadovoljna in napredna Avstrija in Ogrska vsporedno s srečno Hrvaško in Slovenijo?

Zagoracev govor je bil mnogokrat sprejet z velikim navdušenjem. Ob koncu je predlagal sledečo resolucijo, ki je bila sprejeta soglasno med viharji odobravanja:

„Izjavljamo, da tvorimo mi Hrvati in Slovenci eno narodno celoto. Vsled tega hočemo pristati Stranke prava in Vseslov. ljudske stranke skupno delovati v duhu in pravcu programa Stranke prava za edinstvo, pravice in svobodni razvoj hrvaško-slovenskega naroda v okviru habsburške monarhije. V sveti smo si, da so hrvaško-slovenske dežele odločilnega pomena za stališče države kot velevlasti, in kakor se zavedamo svojih dolžnosti napram državi, tako odločno zahtevamo in pričakujemo, da se zave tudi država svojih dolžnosti napram našemu narodu.“

V imenu Slovencev je govoril dr. Susteršič. Rekel je, da se moramo in hočemo varovati nesmiselnega in neplodnega kričanja, gnilega liberalizma in „svobodomiselnosti“, ki nosi na jeziku svobodo vesti, ki pa v resnici zatira vsako prosto, neodvisno gibanje. Mi hočemo biti stranka resnega, treznega neumornega dela. Ugovarjati hočemo podtikanju, da bi bilo hrvaško-slovensko združenje komu v kvar. To združenje je samo ob sebi umevna posledica večstoltnega pravnega, zgodovinskega in narodnega edinstva Hrvatov in Slovencev. Nagib za to združenje je ljubezen do domovine, namen pa skupno narodno, gospodarsko in izobraževalno delo za edinstveni hrvaško-slovenski narod v okviru habsburške monarhije. Daleko nam je vsako sovraštvo zoper druge narode. Nasprotno: mi želimo bratsko sodelovati z vsemi narodi monarhije za veličino in moč habsburškega gospodstva. Ako se pa na žalost obrača neutemeljeno sovraštvo drugih zoper nas, se moramo braniti in se bomo vselej tudi znali braniti. Mi tudi nečemo biti nedostopni v okviru naše lastne narodnosti. Nikdar nas ne sme zaslepiti strankarstvo, da bi ne pozdravljali in podpirali vsakega poštenega dela in stremljenja. Ki je v prid našemu narodu, najprihaja to delo in stremljenje od kogar hoče. Vrata so odprta na stečaj slehernemu, ki je pošteno volje! Hrvaško-slovenski narod je eno telo, eno srce, ena duša! In še eno samo besedo za sklep: Besede je zadosti, naj sledijo dejanja.

Dr. Susteršičeve besede so našle pri zborovalcih navdušen odmev. Vedno so zopet in zopet zadneli viharji pritrdjevanja po dvorani. Bilo je videti, kako je govoril slovenski voditelj vsem iz srca. Predno je predsednik dr. Starčević nato zaključil zborovanje, je zadonela po dvorani mogočna himna „Lepa naša domovina“, ki so jo peli zbrani stoji. V zavesti, da se je zgodilo nekaj velikega, so se potem zborovalci razšli.

Zvečer ob 8. uri se je vršil v Unionovi dvorani velik prijateljski sestanek. Razum hrvaških in slovenskih poslancev in zaupnikov je bilo došlo na stotine ljudstva. Nastopali so govorniki, pele so se pesmi, svirala je godba, vse pa je prevečala osrečujoča zavest, da smo Hrvati in Slovenci narod enega duha in enega srca. V imenu štajerskih Slovencev je pozdravil dr. Korošec. Bil je lep večer, vreden zaključek dneva, ki ostane zapisan v naši zgodovini z zlatimi črkami.

Vojni ples.

Puške so začele pokati, topovi grmeti. Balkanski krščanski narodi so začeli vojni ples s starim dušmaninom krščanstva, s Turkom. Vsi opomini niso nič pomagali. Desetletja in desetletja so opominjale velike države Turčijo, naj poneha z grozovitostmi proti krščanskim svojim podanikom v Makedoniji in Albaniji, balkanske države so prosile Turčino za lepo ravnanje z njihovimi brati po veri in po krvi, tlačeni narodi sami so prosili, zahtevali sprememb in se z orožjem branili. Vse je bilo zaman. Turčin je nadalje ropal, požigal in moril. Sedaj so dvignili Bolgari, Črnogorci, Srbi in Grki svoje orožje proti Turku in se z vojno silo navalili nanj.

Krvavi ples se je začel. Bojujeta se križ in polumesec, mohamedanstvo in krščanstvo, svoboda in trinoštvo. Vojne sile na obeh straneh so precej enake. Nihče ne more danes reči, kje bo zmaga. Nekdaj je bila cela Evropa navdušena, ko se je zaslislal klic, da je treba na vojno zoper nevrnike, da je treba Turke popolnoma pognati iz Evrope ven v Azijo. Narodi so takrat krščansko mislili in čutili. Dandanes

je žal drugače. Duh brezverstva je prešinil narode, židovsko časopisje obvladuje vse mnenje v Evropi, in žalostni gledamo, kako nekatere države srpo opazujejo pričetni boj balkanskih krščanskih narodov za križ sveti in svobodo zlato, ali pa vsaj mirno drže svoje roke križem. Srca nas Slovencev so ob strani narodov, ki gredo s puškami in topovi proti Turčinom, da rešijo svoje brate. Četudi se nahajajo vsi ti narodi v krivoverstvu pravoslavnega krščanstva, vendar kot kristjani so nam bližji nego mohamedanci, in mi le želimo za njih zmago obenem združujemo molitev, da bi potem vsi skupaj prišli prejkoprej v naročje svete katališke cerkve.

Vojska na celi črti.

Srbija, Bolgarija in Grška so dne 18. oktobra svojim poslanikom v Carigradu izročile napoved vojske Turčiji. Turčija je dala takoj svojim četam povelje, naj napadejo sovražne armade. Boj se je začel na celi črti. Srbski in bolgarski kralj sta takoj izdala na armada in narod bojni oklice, v katerem povdarjata, da mora bolgarski in srbski narod z orožjem v roki rešiti svoje slovanske in kristjanske brate iz turške sužnosti.

Kako stoje posamezne armade na bojiščih.

Glavna bojna moč bolgarske armade se nahaja ob srednjem toku reke Marice, to je vzhodna armada. Ta armada se pomika iz Plovdiva in ima glavni namen prodrati do Drinoplja (Adrianopol, Odrin in Jedrenj) in morda tudi dalje proti Carigradu. Kakor se poroča, šteje ta armada blizu 200.000 mož. Vrhovno poveljstvo bolgarske armade ima kralj Ferdinand sam, general Sawov je poveljnik armade ob Marici, njemu sta pridružena generala Ivanov in Petrov. Druga (zahodna) bolgarska armada, kateri se je pridružilo že nad 30.000 Srbov, šteje s Srbi vred nad 100.000 mož, in prodira od Kustendila, oziroma Dubnice skozi Egri Palanko in Džuma-prelaz. Njena naloga je v zvezi z glavno srbsko armado premagati turško armado med Istipom in Skopljem (Uskub), in se, če je mogoče, obrniti tudi proti Solunu. Tej bolgarsko-srbski armadi poveljuje bolgarski general Kustincev.

Glavna srbska bojna sila se je pomikala iz srbskega mesta Niš preko Leskoveca ob reki Morava skozi Vranjo in Ristovac in prodira proti Skoplju (Uskub), kamor vodi dobra cesta in železnica. Vrhovni poveljnik srbske armade je kralj Peter. Na desnem krilu srbske glavne armade prodira srbski general Živković s svojo armado, ki šteje nad 30.000 mož. Ta armada koraka proti Mitrovici in Prištini in ima najbrž namen udariti nad Turke na Kosovem polju. Dve manjši srbski koloni (15.000 mož) na severo-zahodu imata namen prodirati ena skozi prelaz Raška proti mestu Novi pazar in se združiti potem s Črnogorci, druga še malo višje pa bo prodirala preko Javor-planine proti Bjelemu polju v Sandžaku Novi pazar. Poročila iz Srbije tudi pravijo, da se bori na srbski strani z 10.000 četaši vodja upornih Albancev, Isa Boljetinac, vendar ta vest še ni potrjena.

O moči in razvrstitvi črnogorske armade smo že poročali. Kakor se gibajo sedaj črnogorske čete, se pa da sklepati, da ima severna, to je Vukotičeva kolona, namen združiti se s srbskimi severo-zahodnimi in Živkovičevimi četami. Armada prinea Danila in kolona generala Martinoviča pa hočeta zavzeti mesto Skader na jugu. Pričakuje se, da bo treba na črnogorski strani mnogo truda, predno se bo Skader udal. Turki imajo baje v mestu do 20.000 vojakov; mesto je tudi močno utrjeno.

Grki imajo zbrano glavno vojno moč na severu v Tesaliji. Glavno zbirališče je bilo mesto Larisa. Ta armada, ki ji poveljuje prestolonaslednik princ Konstantin, šteje nad 70.000 mož. Del te vojske sile je že vdril čez mejo. Cilj te armade je prodiranje proti Bitolju (Monastirju); drugi del grške armade pa namerava prodrati proti mestu Janina v pokrajino Epir. Glavna stvar je, da po možnosti premagajo bitoljsko turško armado ter se vržejo proti Solunu.

Turška vojna sila je razdeljena v dve glavni armadi: vzhodno pri Drinoplju proti glavni bolgarski armadi in zahodno, katere središče tvori mesto Skoplje. Glavna turška vojna moč je zbrana okrog Drinoplja in šteje nad 200.000 mož. Poveljuje tej armadi Abdulah-paša. Tej glavni vojni imajo Turki še pridruženo manjše levo in desno krilo. Zahodni

skopeljski armadi, ki hoče prodirati proti združeni srbski in bolgarski armadi in koloni generala Živkovića, poveljuje Ali-Riza-paša. Prideljena sta mu Zekli-paša in Vasić-paša. Makedonska turška armada šteje baje nad 150.000 vojakov. Divizijam v severni Albaniji, to je proti Črnogorcem in zahodnim srbskim četam poveljuje Mahmud-paša, turški posadki v Skadru pa Essad-bej. Koliko vojaštva so postavili Turki proti Grkom in kje je tamošnji glavni poveljnik, dosedaj še ni natančno znano.

Črnogorsko-turška bojišča.

Zadnjič smo poročali, da je vsak čas pričakovati, da zavzamejo Črnogorci turško trdnjavo Beran. Vukotičeva armada je po zavzetju Vizitorja pri Gusinju še 16. t. m. zavzela z naskokom trdnjavo Pepi in Najeri. Tukaj so zaplenili Črnogorci 2 turški zastavi, posadko pa so vneli in odpeljali v Črno goru. Isti dan, dne 16. t. m., so Črnogorci pred Berano zavzeli z naskokom dve važnejši turški trdnjavi, v roke sta jim padla 2 velika topova s streljivom vred. Drugi dan so začeli Črnogorci Berano močno obstreljevati. General Vojvodić je prodiral s svojo kolono turške čete na vzhodni strani ter je tako obkolil mesto. Turki so nato ob 11. uri izobesili belo zastavo, znamenje, da se udajo. Črnogorcem je padlo v Beranah v roke 700 Turkov, 14 topov in mnogo pušk, streljiva in hrane. Predno je korakal general Vukotič kot zmagovalček v Berano, je opravil v bližnjem samostanu zahvalno molitev. Krščansko ljudstvo v Berani je Črnogorce vriskaje pozdravljalo kot svoje rešitelje.

Vukotičeva armada je dosegla dne 19. in 20. oktobra zopet lepe zmage nad Turki. Zavzela je Gusinje in se je še isti dan pomaknila proti Plavi — ob jezeru istega imena — ki je tudi Črnogorcem padla v roke. Vjetih je bilo 280 Turkov, padlo pa je v boju nad 900 Turkov in Albancev. Tudi pri Berani so dosegli Črnogorci nove uspehe. 2000 Turkov je namreč pod poveljstvom Assim-beja in Mahmud-Begovića korakalo na pomoč Berani; Črnogorci pa so jih obkolili in zajeli. Sam turški poveljnik Assim-bej je prišel Črnogorcem z večjim številom svoje čete v roke. Kralj Nikita je brzojavno čestital generalu Vukotiču k slavim zmagam.

Danilova srednja črnogorska armada je zavzela trdnjavo in utrdbe med Tuzijem in Skadrom. Nekateri vesti sicer trdijo, da so Turki zadnje dni pretečenega tedna prodrli zopet do Dečiča nazaj, a tem vestem, ki jih pošiljajo v svet Turki, ni mnogo verjeti.

Južna črnogorska armada, katero vodi general Martinović, si je na svoji poti proti Skadru še dokaj lahko osvojila utrdbe Kostriola, Vladašina, Soza, Seliti in Gorici ter Račevac in Lipovino. Hujši boji so bili okrog utrdbe na gori Taraboš, katera je najvažnejša turška utrdba pred Skadrom. Dne 15. oktobra je en črnogorski oddelek, obstoječ iz enega samega rodu (rod Lešjanov) po noči napadel goro Taraboš. V temni noči so se plazili Lešjani proti gorskim utrdbam in so bili že samo 1500 m oddaljeni od cilja. Tedaj pa so naenkrat turške ladje na Skadarskem jezeru vrgle električno luč proti gori. In prihodnji hip so začeli z ladij in z utrdb na gori streljati na črnogorsko četo s topovi. Črnogorci so padali kot snopje. Strašni trenotki. A junaki niso odnehali; imajoč gotovo smrt pred očmi, so planili na bližnje šance in jih tudi zavzeli. Toda z višjih šanc so deževalo krogla kakor gosta toča in Črnogorci so padali mož za možem. Ako bi ne bila noč, bi gotovo morda ne bil ostal živ. Rešilo se jih je od okoliškega bataljona, ki katerega mu so pripadali Lešjani, le malo številce. Mnogo je rodin, ki jim je padel v tem boju zadnji potomec. — Lešjani so napad na Taraboš izvršili na lastno roko brez povelja, ker so hoteli svojemu rodu pridobiti slavo.

Črnogorska armada je razdeljena v 36 bataljonov. Tudi celi črnogorski narod je razdeljen v 36 rodov ali plemen. Člani poedinih rodov so zbrani v svojih poedinih bataljonih. Tato pride, da se vojskujeja ob strani oče in sin, brat pri bratu, in se tako podpirajo v sili.

Skader.

Cilj Črnogorcev takoj početkom vojske je bilo mesto Skader, ki je glavno mesto cele Albanije. Njegova lega ob Skadarskem jezeru je krasna, zdrava in romantična. Srbska narodna pesem nikjer ne slika tako divno prirodne lepote, kakor v nekih vrsticah pesmi Ženitev kralja Vukašina, v katerih nam podaja živo in polno sliko prirode okoli Skadra:

Ali kak je Skader na Bojani!
Ko pogledaš brdo iznad mesta
Smokve vidiš in zelene oljke
In še one bujne vinske trte.
Ko pogledaš strmo dol pod mesto,
Valovi se tam pšenica bela
In okoli nje livada pestra,
Skozi teče zelena Bojana.

V Skadru je prebival kralj Vukašin, oče jugoslovanskega junaka kraljevića Marka. O skadarski trdnjavi si še sedaj pripovedujejo Albanci to-le pravljico: Živela sta v Skadru ugleden ter bogat brat in sestra. On se je zval Rosa, a ona Fa, Rosa je začel graditi trdnjavo, ali kar so mojstri po dne zgradili, to se je ponoči porušilo. Moral je ustaviti zgradbo. Ko je tuhtal, zakaj ta prikazen, nameril se je na nekega stareca, ki mu je reče, naj vziha v zid živo ženo in gradnja se bo posrečila ter na veke držala. V tem času pride k svojemu bratu na obisk sestra Fa in ga nago-

varja, naj nadaljuje gradnjo. A ko ji brat reče, kar mu je starec pripovedoval, se sestra ponudi, da njo vziha v zid, in ko so jo začeli vzidavati, ker je imela majhno dete pri prsih, poprosi, da sme skozi odprtino zida, dokler se ostane živa, hraniti svoje dete. Tako se je zgodilo, pa se še danes kaže na obzidju mesta prostor, izredno bel, kot spomin onega dogodka. Ta pravljica še do danes živi med Albanci v posebnih narodnih pesmih. Skader ima 40.000 prebivalcev, izmed katerih sta dve tretjini muslimov (mohamedancev) in ena tretjina katolikov. Pravoslavnih je zelo malo, židov v Skadru ni. Govori se albanski in tudi v drugih jezikih. V Skadru ima prebivališče in stolno cerkev katoliški nadškof. Nahaja se v mestu katoliška in pravoslavna župnija, jezuitski zavod, frančiškanski samostan s sedežem provinciala, bolnišnica sester Pavlink in Zagreba, samostan šolskih sester Stigmatink, otročji vrt sester Elizabetink in sirotišče sester Salezijank.

Bolgarsko-turški boji.

Glavna ali vzhodna bolgarska armada je prekoračila dne 18. oktobra turško mejo. Po več manjših bojih je prodirala naprej. Turško trdnjavo K u r d k a l e so Bolgari dne 19. t. m. zavzeli z naskokom. Ta trdnjava je oddaljena 10 km od bolgarske meje. Bolgari so se nato obrnili proti močni turški trdnjavi ob reki Marici z imenom M u s t a f a - p a š a. Bolgarski polk, ki je napadel trdnjavo, je štel nad 1100 mož. Z velikim davdušenjem in z razvitimi zastavami so napadli Bolgari turško posadko, ki je štela nad 2000 mož. Po jako vročem boju so Turki zbežali, in sicer tako hitro, da niso vzeli seboj ne mrtvih ne ranjenih. Bolgari so v trdnjavi zaplenili veliko streljiva in živeža.

Car Ferdinand, princ in višji armadni poveljnik Sawov so z bližnjih gričev zasledovali prodiranje bolgarske armade. Med potjo je srečal car Ferdinand prve vojake, ki so bili ranjeni pri K u r d k a l e in jim je čestital radi njihove hrabrosti. Po bolgarskem carju se bo Mustafa-paša odslej imenovala Ferdinandovo, kakor je to ukazal bolgarski general, kateri je trdnjavo zavzel.

Najbolj vzhodnemu delu bolgarske armade se je posrečilo zavzeti važno postojanko M a l o T i r n o v o, ki bo prišla še mnogo v poštev pri poznejših bojih.

Kar se tiče Turkov, se vedno bolj umikajo za utrdbe okoli Drinoplja. Na tem prostoru, med Drinopljem namreč in med trdnjavo K i r k k i l i s e, bo v bližnjih dneh prišlo do odločilne bitke.

Bolgarski car Ferdinand armadi.

Car Ferdinand je izdal na armado bojni oklic, v katerem pravi: „Nezaslišano trpljenje naših rojakov v turški državi je izzvalo opravičeno nevoljo našega naroda. Ker so bila izčrpana mirna sredstva, katerim je bil namen, da olajšajo muke teh mučnikov, naših krvnih bratov in sovornikov, nismo kot verni bratje naših bratov mogli več ostati hladni in smo, podpirani po našem prelubem narodu, dali ukaz naši vrli armadi, da prekorači mejo in začne boj proti stoletnemu sovražniku. V tem, za blaginjo naše predrage domovine velepomembnem trenutku smo prepričani, da so vsi člani naše armade prešinjeni važnosti svoje naloge in upravičijo upanje, ki ga ima do njih narod. Naprej s pomočjo križa in orožja! Bog pravičnosti naj vodi naše desnice!“ — Vojasvo je ta bojni oklic sprejelo povsod z velikim navdušenjem.

Srbsko-turški boji.

Tudi srbske čete neprestano prodirajo v turško ozemlje. Glavna srbska armada, ki se vali iz Niša ob reki Moravi v Turčijo, je v nedeljo, dne 20. oktobra popoldne pod poveljstvom prestolonaslednika zavzela turško obmejno utrdbo B u j a n o v c e. Prestolonaslednik Aleksander je s prvimi četami došel v mesto, kjer ga je pozdravljalo krščansko prebivalstvo kot rešitelja. Kolona princa Aleksandra se pomika dalje proti Prešovi in Prištini.

Čete generala Živkovića so zasedle N o v o V a r o ž in prodirajo proti P r e p o l j u. General Janković pa je zavzel v nedeljo, dne 20. t. mes. zjutraj važno turško utrdbo P o d u j e v o. Na turški strani so se borili: 2 turška polka, 6 taborov Arnavtov in 3 baterije topničarstva. Večina turškega vojaštva je že pred bojem po noči zapustila mesto in se umaknila na jug proti Prištini. Srbi so napravili bogat plen: 1 zastavo, 80 šotorov, 11.000 patron in drugega streljiva, 80 glav živine in živeža, med tem 100.000 kg suhorja (evibaha). Vse okrožje, ki spada pod P o d u j e v o, so proglasili Srbi za srbsko last in so ustavili svoje urade.

Grško-turški boji.

Tudi Grki zmagonosno prodirajo v Turčijo. Glavna (severna) grška armada je pod poveljstvom prestolonaslednika Konstantina prodrla iz glavnega taborišča pri Larisi čez prelaz Meluna do turškega mesta Elasona, kjer so se dne 20. t. m. Turki iz močnih utrdb postavili Grkom v bran. Boj je trajal 4 ure. Grškim četam je oseben poveljeval prestolonaslednik sam. Turki so se umaknili proti severu. En del grških čet pa prodira na jugovzhodni grško-turški meji v bližini morskega zaliva Arta proti turški trdnjavi Preveza. Tej grški četi poveljuje general Saponlakis.

Črnogorsko junaštvo.

O Črnogorcih je bilo že od nekdaj znano, da so hraber narod. V vojski so Črnogorci pravi junaki. Zadnji boji med turškimi in črnogorskimi četami so dali zopet črnogorski zgodovini novih junakov.

Ganljiv dogodek se je pripetil v Podgorici. Po boju pri Dečiču je prijezdil na konju vojak, ki se je komaj držal v sedlu, kajti topova krogla mu je zdrobila nogo nad kolonom. Toda obraz mu je bil vesel, vihtel je čepico in klical: „Živela Črna gora!“ Vse se je zbiralo okrog njega in mu čestitalo z običajnim pozdravom: „Sretno ti rane bile!“ A kakšne so morale biti telesne bolečine tega junaka! — Dan za tem je krogla nekemu starčku zdrobila desno dlan; vzel je puško v levo roko in se umaknil v ozadje. Tu mu pride nasproti neki Malisor, ki bi bil šel rad v boj, pa ni imel puške. Ponudil je starecu denarja, da bi mu odstopil puško. Toda ta odkloni novce, da mu puško in naboje ter pravi: „Pojdi in mašuj moje roko!“

Vojaški zdravnik dr. Metanović pripoveduje, da je obvezal te dni v Podgorici nad 10 ranjenih starčkov, starih nad 75 let. Neki uradnik je s solzami v očeh pravil, da ima 72letnega očeta, ki je šel prosto-voljno na bojišče, in sedaj sin ne ve, ali je oče še živ ali mrtev. Sploh je čudno, da je med temi ranjenci večina starčkov junakov. Vsled izgube krvi in bolečin leže onemogli in so mili za pogled kakor jagnjeta. Toda, da jih le spomniš na boj, pa jim začare oči; ti se znajo boriti.

Strašne so te družinske žrtve, ki se vam odkrivajo med ranjenci. Tu je med njimi starec blizu 70ih let; sam je lahko ranjen, toda na bojišču sta padla 2 njegova sina, a tretji je težko ranjen, četrti je še na bojišču. 14. t. m. je obiskala ranjence kraljica, in ko je izvedela starčevu usodo, se je ponudila, da mu osvobodi najmlajšega sina iz vojske. Toda starec je zajokal in rekel: „Ljubše mi je, da me na kose razseka, nego da doživim tako sramoto.“ — Ondi leži drug starček, zastavonoša svojega bataljona; sam je lahko ranjen, v boju pa je izgubil sina. Vprašajo ga: „Kako je, očka?“ — „E, hvala Bogu, čez kak dan grem nazaj, da mašujem sina; zanj mi je žal, toda — hvala Bogu!“ — Na bojišču sta se borila drug ob drugem oče in sin. V dežju krogel opazi starec, da mu je sin, zadet v nogo, se zgrudil na tla. Hitro se vleže čezenj, da ga s svojim telesom brani. Ko so po boju pobirali ranjence, so morali mrtvega očeta potegniti s sina, ki je še živel.

Dva brata-dvojčka, ki sta dovršila letos bogoslovje, sta tudi oba padla na bojnem polju, kjer sta se poprej junaško borila za domovino.

Turški junaki.

Ganljivo se je izvršila predaja turške trdnjave Šipčanik Črnogorcem. Turški poveljnik je prišel s svojimi četami in prebivalstvom k mostu, kjer jih je čakal črnogorski princ Danilo. Ko so prišli Turki do tje, je zaigrala črnogorska vojaška godba turško himno; črnogorske čete so izkazale turškim oficirjem vojaško čast. Ko je oddal poveljnik vjetih turških čet prestolonasledniku Danilu svojo sabljo, mu jo je ta zopet vrnil z besedami: „Vi ste junak in junaku dam jaz sabljo nazaj.“

Turška grozodejstva.

Da se bo razumelo navdušenje kristjanov na Balkanu za vojsko, naj navedemo samo nekatera grozodejstva, ki so jih Turki zadnjič izvršili v sandžaku Novi Pazar. Nekemu starecu, ki so ga zalotili na begu, so iztaknili oči, odrezali ustnice in ga tako pohabljenega zapodili preko meje. Male otroke enostavno morijo. Starce, ženske, može odvažajo nasilno v Malo Azijo. V selo Mokrinje je udrl 600 turških vojakov in so pomorili vse, kar jim je prišlo pod nož. Pomorili so tudi vse dojenčke. Enako klanje so uprizorili v štirih vaseh. V vasi Migiči je umrlo mnogo oseb vsled kranja Turkov. Kmeta Milosavljevića so obglavili, kmeta Pevanca nasadili na kol, drugih 6 so drugače umorili, a Janjića razkosali. Popu Bakalinu so odsekali vojaki spodnjo čeljust z brado vred. Popu Bodravcu so odsekali nos. V Valtrenici so zažgali cerkev in nato popa Savico obglavili. Mnogim otrokom so prerezali vratove. Pri Raški so turški vojaki razmesarili duhovnika Filipa Kusmanovića; predno je izdihnil, so mu odrezali nos, obrili brado in brke ter odrgali ustnice in podbradek. Duhovniku Petru Bekalinu so tudi odrezali nos. Nekega srbskega kmeta iz Gradine so naravnost zrezali in obesili na vejo nekega drevesa. Nekega drugega so nabodli na kol tako spretno, da ni mogel takoj umreti in mu potem odrezali glavo. Neki Peranac in Saščinae s se petimi drugimi Srbi so bili ubiti in potem razmesarjeni. Kakor duhovniku Kusmanoviću, se je godilo tudi njegovemu bratu; ker pa ta ni imel brade in brk, so mu odrezali ušesa. Nekemu starecu so izkopali oči, nekega otroka so živega razmesarili. Pol dne hoda v Vranje so ti vredni potomeci svojih očetov ubili eno celo srbsko družino. Vse to se je zgodilo v zadnjih dneh!

Med Srbi v Sandžaku vlada vsled teh grozodejstev splošno razburjenje, posebno še, ker javljajo, iz Bitolja o enakih grozodejstvih. Ni čuda potem, da vlada tudi v Srbiji najhujše ogorčenje in navdušenje za boj. Prebivalstvo viharno pozdravlja vojno, da bi rešili brate v sandžaku iz tega mučeništva. Evropa, sramuj se! In z Evropo vred tudi socialna demokracija, ki ima sicer polna usta usmiljenja, a označa boj proti takim zverinam za — kraljevo pohlepno po novih deželah.

Kako obnejejo srbski častniki z moštvom.

Lepo je življenje v srbskih taborih ob meji. Tudi v mirnem času vladajo med srbskim oficirjem in moštvom prijateljske razmere. Sedaj so pa te razmere še veliko lepše, ker morajo skupno prenašati vse napore in bodo skupaj tudi kri prelivali.

Lepe reči se pripovedujejo o srbskem majorju Arandjeloviću, poveljniku I. bataljona 7. pešpolka.

Nekega večera se je pripravil bataljon ki počitku. Padal je dež na vojake, ker ni bilo šotorov, pač pa so postavljali šotore za oficirje. Ko je major to videl, je sklical oficirje bataljona in jim rekel: „Gospodje, sramota bi bila za nas, ko bi mi spali lepo pod šotori, vojaki pa na dežju!“ Oficirji so mu pritrdili, šotori so bili odstranjeni in vsi oficirji so vzdignili ovrtnike plaščev ter se vlegli zraven vojakov na zemljo.

Nekega dne vpraša major Arandjelović, kaj imajo vojaki za kosilo, in povedo mu, da bodo jedli, ker je petek, samo fižol. — „In oficirji? vpraša major. — „Za-nje se kuha meso.“ — „To meso imate takoj zakopati v zemljo“, odgovori major, potem pa skliče oficirje in jim pravi: „Gospodje, danes bomo jedli samo fižol in kruh.“ — „Razumemo, gospod major“, so odgovorili oficirji in vsak je odobral ukrep poveljnika bataljona.

Gibanje na morju.

Vojska se ne bo vršila samo na suhem, ampak tudi na morju se začena bojna ples. Na morju pridejo v poštev samo Turška, Grška in Bolgarska. Dasi-ravno imajo Turki svoje brodoge zelo zanemarjeno, vendar je njih ladjeve najmočnejše. Za Turčijo ima Grška še razmeroma najboljše vojno brodoge. Bolgarsko vojno brodoge pa je neznatno ter se ne bo moglo spustiti v boj s turškim.

Pred dnevi sta iz Jonskega morja udrili dve grški ladi-topničarki v zaliv Arta, ki se nahaja med Turško in Grško, ne da bi bili zamogli Turki s streli iz trdnjave Preveza, ki straži vhod v ta zaliv, to preprečiti. Ti dve ladi-topničarki hočeta podpirati grške čete, ki prodirajo na suhem proti Prevezi. Obenem je Grška zaprla (proglasila blokada) turške luke ob obali Jonskega morja. Istotako je poslala Grška pred otok Tenedos v Egejskem morju 6 vojnih ladij, z namenom, zabraniti izhod turških vojnih ladij iz Dardanel.

Dne 19. t. m. zjutraj je priplulo pred bolgarsko pomorsko mesto Varno ob Črnem morju 6 turških bojnih ladij, katere so obstreljevale pristanišče in mesto. Škoda, katero je povzročilo turško obstreljevanje, je velika. Uničenih je več javnih poslopij in drugih hiš.

Turške bojne ladje so se tudi prikazale na morju pred bolgarskim pomorskim mestom Burgas v Črnem morju.

Grki zasedli turški otok Lemnos.

V ponedeljek, dne 21. oktobra, je priplulo pred turški otok Lemnos v Egejskem morju 11 grških bojnih ladij. Pred glavnim mestom Castro so ladje obstale in Grki so zahtevali od turških uradov, naj se mesto uda. Dne 22. oktobra zjutraj so Grki pred Castrom izkrcali na suho 500 mož. Ta četa je takoj napadla mesto ter se ga je po kratkem boju tudi polastila. Na javna poslopja so se takoj razobesile grške zastave. Grki so vjeli 3 turške častnike in 42 mož posadke. Grški admiral Kouroti je proglasil otok kot grško last.

Otok Lemnos (Turki ga imenujejo Limni) se nahaja v severnem delu Egejskega morja. Na otoku je vse polno ognjenikov. Večji del otoka je golo, kame-nito hribovje in obsega le malo rodovitne zemlje. Prebivalci se pečajo večinoma z živinorejo. Na otoku raste tudi raznovrstno sadje. Lemnos šteje 27.000 prebivalcev in meri 454 kvadratnih kilometrov. Glavno mesto Castro šteje 2000 prebivalcev. V turški lasti je bil otok že celih 500 let.

Turška junaštva na morju.

V ponedeljek, dne 21. oktobra, sta se dve turški križarki ob 7. uri zjutraj pripeljali pred malo bolgarsko mesto Kavarna ob Črnem morju in sta začeli mesto obstreljevati, dasiravno je obstreljevanje trgovskih pristanišč tudi ob času vojne po mednarodnem pravu prepovedano. Obstreljevati se smejo le vojna pristanišča. Turški križarki sta obstreljevali mesto Kavarna 3½ ure. Zelo poškodovane so sledeče hiše: carinski urad, trgovsko skladišče, vojaško poslopje, telefonska postaja, dve hiši, v katerih se nahaja zaloga živeža, en mlin in več zasebnih poslopij. Več hiš je pogorelo. Turki so skušali izkrcati svoje vojake, kar je pa preprečila majhna bolgarska posadka, ki je brojila samo 11 mož ter se držala izvanredno pogumno.

Proti 11. uri popoldne so se prikazale turške ladje pred Varno in začele obstreljevati kasarno, samostan sv. Konstantina in celo neko otroško bolnišnico, čeprav je ta razvila zastavo „Rdečega križa“. Vkljub temu so Turki nadaljevali bombardiranje do 4. ure popoldne in so celo streljali na žene in otroke, ki se ne morejo braniti. To so torej turška junaštva.

Odgovor carja Ferdinanda turškemu sultanu.

Med bolgarskim ljudstvom se širi ta-le pripovedka: Ko je bila objavljena mobilizacija vse bolgarske vojske, je postal turški sultan carju Ferdinandu velik vrh, napolnjen s prosmom do vrha. Sultanovo odposlanstvo, ki je bilo prineslo carju ta vrh, se je globoko poklonilo in izpregovorilo:

„Vidiš, veliki car, koliko je prosnih zrn v tem vrhu? Evo, tolikšna je sultanova vojska. Vso to vojsko bo poslal na-te, ako se osmeliš, mu napovedati vojno. Zato ti svetujemo, ostani mirno doma! — Tako so govorili odposlanci.“

Toda car Ferdinand se ni dal preplašiti. Ukazal je prinesiti vrh, napolnjen z najhujšo papriko. Ta vrh je dal odposlanstvu, naj ga ponese sultanu. Z vrčem jim je dal tudi pismo, naslovljeno na sultana. To pismo se je glasilo tako-le:

„Razreži papriko in pokusi jo. Vedi, da je moja vojska še ljutejša kakor ta paprika, ki sem ti jo poslal v vrču.“

Tako se je glasilo carjevo pismo, ki ga pa sultan baje ni bil vesel.

Razne novice.

* Godovi prihodnjega tedna:

- 27. nedelja: 22. po Binkošti, Frumencij, škof.
- 28. ponedeljek: Simon in Juda.
- 29. torek: Narcis, škof.
- 30. sredo: Klavdij, mučenec.
- 31. četrtek: Volbenk, škof.
- 1. novembra, petek: God vseh svetnikov.
- 2. sobota: Vseh vernih duš dan.

* Naš prevzvišeni knezoškof so v nedeljo, dne 20. oktobra, posvetili v Trstu v baziliki sv. Antona Padovanskega umetniško izdelan altar preblazene device Matere božje, pod imenom Marije Snežne. Prevzvišeni vladika so že v soboto došli v Trst in so bili od tržaškega škofa prijazno sprejeti. Po dovršenih slavnostih v nedeljo so obiskali oo. jezuite in so ostali gost tržaškega škofa. Ponoči so se vrnili zopet v Maribor. Omenjeni altar je darilo našega prevzvišnega knezoškofa.

Iz učiteljske službe. Na dvorazrednici v Soboti (prvi plačilni razred) je razpisano mesto nadučitelja. Prošnje do dne 1. grudnia. — Na nemški šoli v Hrastniku (drugi plačilni razred) je oddati službo učitelja ročnih del. Prošnje do dne 15. novembra. — Deželni šolski svet je v seji dne 19. okt. imenoval: Začasno učiteljico Marijano Požar za stalno učiteljico; šolskega vodjo Jožeta Gorup na Polensaku za nadučitelja ravno tam; začasnega učitelja Ernesta Lassbaherja v Cirkoveah za stalnega učitelja ravno tam; učitelja Franca Karbaša v St. Miklavžu pri Ormožu za učitelja na Hajdinu; izkušeno učiteljico ročnih del, Marijo Trobej, za učiteljico ročnih del v Šoštanj in Topolšici; učiteljico Josipino Belšak pri Sv. Boltenku v Slov. goricah za učiteljico k Sv. Roku ob Sotli; začasno učiteljico Adelo Smid v St. Janžu pri Spodnjem Dravogradu za stalno učiteljico istotam. V stalni pokoj stopita: Janez Kocmut, nadučitelj pri Sv. Urbanu pri Ptuj, in začasna upokojena učiteljica Helena Jenko pri Sv. Jakobu v Slov. goricah.

Iz finančne službe. Nadkomisar finančne straže II. razreda, gospod Martin Voh v Celju, je prestavljen v Maribor; komisar finančne straže I. razreda, g. Martin Kovač v Mariboru, gre iz Maribora v Celje.

Umrl je v bolnici usmiljenih bratov v Gradcu dne 19. oktobra č. g. Anton Srebre po mučni bolezni v 35. letu svoje dobe. Rojen v Čadramu dne 18. aprila 1877, v mašnika posvečen v Mariboru dne 25. julija 1904 je služil kot kaplan v Laškem trgu, pri Sv. Martinu tik Slovenjega Grada, v Vuzenici in pri Sv. Valentinu pri Zusnu. Pogreb je bil v torek ob 2. uri popoldne. N. v m. p.!

* Katoliški časnikarji, slovenski in hrvaški, so imeli v soboto, dne 19. t. m., v Ljubljani sestanek, da se pogovorijo o složnem postopanju o vseh važnih vprašanjih. Sklenili so, da bodo širili in zagovarjali hrvaško-slovensko vzajemnost, da bodo povsod v javnem življenju pobijali liberalne in brezverske nazore ter da se bodo v dosegu teh ciljev medsebojno podpirali. Zastopani so bili časnikarji iz vseh slovenskih in hrvaških pokrajin. Veselo je gledati, kako naša stranka na vseh poljih napreduje in zbira svoje moči.

* Naša društva opozarja S. K. S. Z., naj nemudoma izpolnijo doposlane ji tiskovine glede društvene statistike in jih takoj pošljejo v Ljubljano osrednji Slovenski kršč. soc. zvezi, ki jih nujno rabi pri sestavi „Koledarčka“. Društva, ki tiskovin pomotoma niso dobila, naj tudi pošljejo v Ljubljano potrebne podatke o stanju društva. „Društveni Koledarček“ se naroča pri S. K. S. Z. v Ljubljani.

* 3. november posvečen prodaji srečk Slov. Straže. Nedelja, dne 3. novembra naj velja za vsakega našega somišljenika in somišljenico kot dan za splošno prodajo srečk Slov. Straže. Posebno mladina pojdi na delo! Srečke se naj po več skupno naročajo pri Slov. Straži v Ljubljani ali pa pri podružnici Sl. Straže v Mariboru.

* Kesajo se. Na Francoskem je svobodomislecem že žal, da so začeli preganjati redove. V nekaterih krajih že prosijo vlado, naj bi dovolila, da bi se vrnili kartuzijanci, benediktinci in izgnane usmiljene sestre. Premoženje teh redov so roparji že seveda zapravili.

* Za Korošce in Stajerce. V nedeljo, dne 20. t. m. je bila seja glavnega odbora Vseslovenske ljudske stranke v Ljubljani, ki se je v Stajerske udeležili dr. Benkovič, Brenčič, dr. Hohnjec, dr. Korošec in dr. Verstovšek. Razgovarjalo se je o vedno drznejšem nastopanju nemštva v uradu in šoli na Koroškem in Stajerskem. Slovenskim poslancem so se dala tozadevna navodila. Ker baje liberalci ponekod širijo vest, da se je Vseslovenska ljudska stranka odločila, da ne bo ničesar storila za slovensko uradništvo, se je s tem sklepom zopet dokazala liberalna lažljivost.

* Novi koroški dež. predsednik. Cesar je imenoval za novega koroškega deželnega predsednika doseďanjega sekojskega načelnika v notranjem ministrstvu, Alfređa barona pl. Fries-Skene. Obenem se mu je podelila tudi čast tajnega svetnika. Novi predsednik je rojen leta 1870. Upamo, da bo Slovincem pravičen. Več pravice, kot nam jih je zajamčenih po zakonu, itak ne zahtevamo. Teli doseďaj na Koroškem

pod skrajno neprijaznim predsedstvom Heinovim nismo imeli.

* Na avstrijskih državnih alpskih železnicah nameravajo namesto parne sile vpeljati električno gonilno moč. Kakor se sliši, se popolni upeljavi električne gonilne sile upira vojaška uprava, ker se je bati, da v času vojske, če bi električni tok odpovedal, se ne bi moglo prevažati vojaštva in vojnih potrebščin. Za slučaj, da se vpelje električna gonilna sila, bo morala imeti železniška uprava na razpolago še vnaprej doseďanje lokomotive. Tudi na progi južne železnice Maribor—Celovec baje nameravajo upeljati električno gonilno silo.

* Jukič pomiloščen. Kakor poročajo iz Zagreba, je cesar znanega napadalca na hrv. bana Čvaja, bivšega dijaka Jukiča, ki je bil obsojen na smrt na vislicah, pomiloštil v došmrtno ječo.

* Mohorjani! Darujte pri sprejemu knjig za Slovensko Stražo! Župnije tekmuje!

* Za Slov. Stražo so darovali: Gospod Luka Hleb 20 K, na Slomšekovi slavnosti v Mariboru se je nabralo K 51.20, gospodična Alojzija Vrečko na Dunaju 1 K, gospod Roškar v St. Jakobu v Slov. gor. je nabral na gostiji Roškar—Žundrl 35 K. — G. M. Knaplež pri Sv. Jakobu v Stov. gor. prvi drekranski novec. Hvala.

Mariborski okraj.

m Maribor. V ponedeljek, dne 21. t. m. je umrl predstojnik mariborskega okrajnega sodišča, sodni nadsvetnik Anton Liebiš. Bolehal je na slepiču, a ko so ga v ponedeljek zjutraj v mariborski bolnišnici operirali, je med operacijo umrl. Pogreb se je vršil v sredo, dne 23. oktobra popoldne. N. v m. p.!

m Maribor. V „Ruški koči“ pri Sv. Anehu je bil vsakdo prijazno sprejet, naj je bil Slovenec ali Nemec. Toda oglasila se je nemška zavist, ki je rekla, zakaj bi mi dajali Slovincem zaslužek. Zato si hočejo sezidati svojo kočjo pri Sv. Bolfanku, za katero je že brezplačno naredil načrte geometer našega okrajnega glavarstva, Wiesler. Nova nemška kočja bo glasen klic vsem Slovincem, da jim Nemec ne privošči ni ti krajarja zaslužka. A mi?

m Maribor. Liberalcem vedno silno težko de, da jih naše ljudstvo ne mara in da so v politiki velike ničle. V naši okolici imajo svbje pristaše samo v učiteljskih vrstah, in poleg teh se drži liberalcev par nerazsodnih gostilničarjev. Da bi dobili kaj vpliva v politiko, so si osnovali v nedeljo, dne 20. oktobra, v Mariboru svoje politično društvo „Maribor“. Navzočih je bilo le kakih 30 ljudi, med njimi 1 advokat, 5 ali 6 odvetniških pisarjev, 2 železniška uradnika in 2 njima nekaj podrejenih železničarjev, profesor dr. Pivko in celjski dr. Kukovec. Na zborovanju ni bilo nobenega kmeta. Nekega našega pristaša, ki je prišel z vabilom na zborovanje, so se vsled prijaznega (!) posredovanja nadučitelja Podobnika tako ustrašili, da so zbežali zborovat v Čitalnico, kjer so se zaprli. Glavni govor je imel celjski dr. Kukovec, ki je dal zbranim nauke, kako se morajo boriti proti naši stranki. O mariborskih občinskih volitvah je poročal dr. Pivko, ki je svetoval, naj gredo Slovinci volit socialne demokrate. Za predsednika novemu društvu je izvoljen advokat dr. Glaser. V odboru so: trgovec Weixl, žel. uradnik Kejžar, prof. dr. Pivko, Robič iz Lembah in učitelj Lesjak. Društvo sestoji torej iz samih uradnikov, učiteljev, advokatov itd. In to društvo bi rado pridobilo s shodi v okolici naše ljudstvo za liberalno stranko! Se motite! Liberalnih uradnikov, učiteljev in advokatov naše ljudstvo ne mara.

m Sv. Anton v Slov. goricah. Strašna smrt v zamočvirjenem potoku. Sv. Anton v Slovenskih goricah. Dne 15. oktobra so šli zvečer v temi štirje zidarji in dve strežkinji od svojega dela v Sp. Velovljaku pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. Ceravno je bila že popolna tema, se najstarejši med zidarji, Klobasa Tomaž iz Smolinec pri Sv. Antonu hoče obrniti po krajši poti čez travnike. Ceravno mu tovariši odsvetujejo, gre naprej. Kramberger Matija iz Brengove se za nekaj minut obrne za njim. Naenkrat zaslišijo ostali iz teme Krambergerjev glas: „Jezus Marija, pomagajte!“ Ko prihitijo do mesta, vidijo, da stojijo ob globokem tolmu zamočvirjenega starega potoka Črmeč. Vidijo pa le, kako se delajo za kolobarji iz vode na mestu, kjer sta oba izginila v globočino. Kramberger je hotel na vsak način se potapljačega tovariša rešiti, a ta ga je potegnil s seboj v tolmu. Še-le drugi dan so ju z blizu 10 metrov dolgimi kavlji mogli spraviti na suho. Ta „tolmu“ poznajo domačini kot zelo nevaren in brez dna. Velika je žalost ostalih domačinov in znancev. Oba ponesrečenca sta bila znana kot dobra in spretna zidarja. Kramberger zapušča vdovo in dvoje malih, nepreskrbljenih otročev. Čudno je, da je isti dan umrl v Gradcu tretji zidar iz Šentantonjevske župnije, Repič Franc iz Župetine. In tako so se glasili dne 17. oktobra iz našega zvonika celi dan zvonovi in peli žalostinke štirim svojim župljanom, enemu, kateri je umrl doma, in trem, katere devljejo na tujem v grobove. In tako vas krijejo sicer tuji grobovi, dragi župljani, a križ nam sveti govori, da zopet vidimo se nad zvezdami.

m Maribor. Prihodno nedeljo, 27. oktobra priredi slovenski rokodelski pomočniki v dvorani društva rokodelskih pomočnikov predstavo igre „Čevljar“. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Prijatelji naših vrlih fantov pridite v obilnem številu!

m St. Ilj v Slov. gor. Naše bralno društvo in podružnica Slov. Straže priredita v nedeljo, 10. nov. v Slov. Domu popoldne po večernih Slomšekovi slavnosti. Slavnostni govor bo imel g. dr. Hohnjec iz Maribora.

m Hoče. Dekliška zveza priredi v nedeljo, dne 3. novembra popoldne poučno zborovanje in Slomšekovo slavnost. Pridite vse!

m Hoče. Zahvala. Veleč. g. Sparhak Izenc, župnik v pokoju, Franc Korošec, nadžupnik pri Sv. Križu tik Slatine in Plepecelj Jož, župnik pri Sv. Emi so darovali za zastavo Mladeniške Marijine družbe 7 kron Bog povrni!